

Samling. Dertil er der mange Grunde; for det Første den almindelige Grund, at en Sag af den Beskaffenhed ikke er at løbe til; den kræver en moden Overveelse og god Tid; og jeg har hverken haft tilstrækkelig Tid dertil, og heller ikke har Opfordringen været stærk til at spåle just med dette Anliggende, som hidtil saa lidet har beskæftiget Opmærksomheden, medens der er andre Spørgsmaal, som i den Henseende have trængt sig langt mere frem. Dernæst er der ogsaa en anden speciel Grund, hvorfor jeg ikke i dette Dieblik kunde anse det for ønskeligt at bringe et Lovforslag af denne Art paa Bane her i Thinget, og det er netop den Umstændighed, at der nu i Norge er forelagt et Lovforslag af denne Art for Stortinget, og jeg mener, at det kan være lærerigt og i mange Henseender gavnligt for os, først at se, hvorledes det der gaar med dette Forslag, og hvorledes Stemningen i den Henseende stiller sig. Det har for os noget mere lærerigt at se paa, hvad der i den Henseende foregaar i Norge, end det vil have at se paa, hvad der foregaar i noget som helst andet Land, fordi hele den bestaaende Retstilstand paa dette Omraade er ens i begge Lande. Der er ingen som helst væsentlig Forskel, eller — jeg kan godt sige — ingen Forskel i den bestaaende Ret i Henseende til Formueforholdet mellem Egtfolk i Danmark og Norge; der gælder endnu det samme fælles Grundlag, som vi havde indtil 1814. Og dertil kommer, at ligesom det juridiske Grundlag er ens, saaledes er det sociale det vistnok ogsaa, idet jeg antager, at de huslige Sæder og den almindelige sociale Anskuelse om Egtfæbetskab saa vel som ogsaa de religiøse Forestillinger, som jo have nær Sammenhæng med disse Forhold, ere ganske ens hos begge Folkene. Derfor mener jeg, at det har en særegen Interesse for os, at have Opmærksomheden henvendt paa, hvad der nu foregaar i Norge, og at se, hvorledes man der stiller sig til Sagen. Naar man saa endvidere spørger mig, om jeg agter at forberede et Lovforslag i denne Retning, saa kan jeg dertil kun svare, at det ganske vist henhører til en af de Opgaver, som efter min Mening bør løses i den nærmeste Fremtid; men en bestemt formuleret Forpligtelse i denne Retning, s. Ex. til at fremkomme med et Lovforslag af denne Art i næste Samling, kan jeg ikke give i dette Dieblik. Dersom det overhovedet skulde falde i min Lod i nogen Tid at være lysfølsat med Justitsministeriet, saa hører denne Sag til de Ting, som jeg vil beskræbe mig for at tilvejebringe en Ordning af ved at fremkomme med Lovforslag i saa Henseende. Men jeg vil blot minde Dem, mine Herrer, om, at det ikke er nogen let, men tværtimod en meget vanskelig Ting at ordne; thi der vil dertil kræves baade moden Overveelse og ikke lidt Tid og Flid. De Kræfter, som i den Henseende under vore Forhold her i Landet staa til Justitsministerens Raadighed,

ere ikke mange. Vi søle vistnok paa alle Punkter og saaledes ogsaa paa dem, hvor der er Spørgsmaal om større Lovreformer, at vi ere et lille Land, og at de Mand, der i den Retning baade kunne og ville yde nogen Bistand, snart ere talte. Saaledes som den administrative Ordning af Ministeriernes Forhold her i Landet er, er den ikke beregnet paa saadanne extraordinære Foretagender, og derfor er enhver Minister, naar der skal gøres Noget i denne Retning, henvist til, enten at gjøre det selv, eller ogsaa at søge den Hjælp, han i den Henseende kan faae, hos Folk, der ikke paa Embedsvegne ere forpligtede til at yde dem. Men hvorvidt en saadan Hjælp kan faas, og hvorvidt man kan gjøre Regning paa i længere Tid at beholde den, er Noget, der alt sammen hører til de Ting, som det ikke er let forud at svare paa. Derfor maa den ærede Forespørger undskyldte, at jeg ikke er i Stand til at give noget aldeles bestemt Svare paa den sidste Del af hans Forespørgsel. Navnlig kan jeg ikke svare, at jeg forpligter mig til i næste Samling at forelægge et saadant Lovforslag. Jeg kan ikke engang give noget bindende Tilfagn om, at jeg strax vil paabegynde dette Arbejde. Men saa meget kan jeg sige med Sandhed, at jeg interesserer mig for dette saavel som for alle andre Spørgsmaal, der sigte til at bringe vor Retsudvikling paa lige Høide med andre civiliserede Folks, og at det staaer for mig som et Formaal, jeg gjerne vil arbejde for, at forsøge paa at tilvejebringe en bedre Lovordning af disse Forhold end den, vi nu have; men, som sagt, jeg kan ikke angive noget bestemt Tidspunkt i Henseende til, naar jeg vil være i Stand til at fremlægge et saadant Lovforslag.

Lh. Nielsen: Det forekommer mig, at der er 2 Yderligheder i denne Sag, som hæmpe hinanden. Den ene er den, at man mener, at Kvinden skal ganske i enhver Henseende have lige Rettigheder med Manden, det er, op jeg maa bruge det Udtryk, den Stuart-Mills'ske Retning, en Retning, der virkelig paastaar, at da Kvindens Birkfreds nu er forskjellig fra Mandens, er det en Følge af, at hun har været Slavinde i saa mange Aar; naar blot dette hver ophævet, vil deraf følge, at Kvinderne faae de samme Egenskaber med Hensyn til deres Birkfreds som Mandene. Jeg deler ikke denne Synsmaade, jeg tror ganske vist, at Kvinden gaar sit særegne Virkeomraade og vil vedblive have det, hvorledes Forholdene end stille sig. Der er derimod en anden Retning, som mener, at dersom man ikke netop beholder det nu staaende, gjør man Indgreb i Egtfæbets Tid, og saa er man kort sagt ved at sætte Fuset paa den anden Ende. Jeg hører til ingen af de Yderligheder, men jeg er enig med den ærede forespørgger i, at det er nødvendigt at gjøre Noget netop for at undgaa den ene Yder-